

Nybygg 1891 - modernisert 1914

Status 1991

LANGGATA 9 - AASLANDHUSET

KULTURHISTORISK KUNNSKAPSGRUNNLAG

Langgata 9 er et kulturminne i Sandnes sentrum. Bygningen har fått juridisk vern på kommuneplannivå som en viktig historisk bygning i byens mest sentrale kulturmiljø. Kulturmiljøet inngår i Riksantikvarens NB! -område. Dette innebærer at det er knyttet nasjonale verneinteresser til kulturmiljøet berører Langgata 9. Det er et mål at bygningen tilbakeføres til opprinnelig utseende.

LANGGATA 9 - AASLANDHUSET

**KULTURHISTORISK
KUNNSKAPSGRUNNLAG**

HANS AASLAND

Firmaets forretningsgård.

Firmaets opprinnelse kan føres tilbake til året 1850, da Ole Nielsen — Aalgaards Uldvarefabrikkers grunnlegger — nedsatte sig som farver i Sandnes.

Med sjelden dyktighet ledet han sin forretning frem til å bli stedets og distriktets største farveri, og utvidet i 1869 bedriften til å omfatte leiespinning — det første leiespinneri i Norge. Våren 1870 kjøpte han et vannfall på Aalgaard i Gjøstal, hvor han bygde fabrikk, og hvortil alle maskiner blev overført. Denne overflytning dannet grunnleggelsen av den senere så betydelige og landskjente bedrift Aalgaards Uldvarefabriker.

I 1881 blev farveriet i Sandnes forpaktet av Ole Nielsens svigersønn, Hans Aasland, som 2 år efter overtok farveriet med eiendommer. Forbindelsen med Aalgaard blev opprettholdt ved at der blev mottatt råvarer og utlevert det ferdige produkt.

I 1891 blev ny forretningsgård opført, og andre varebrancher, som manufaktur, kolonial og mel optatt.

Efterat Hans Aasland i 1901 avgikk ved døden blev farveriet samt kolonial- og melforretningen nedlagt.

Forretningslokalene blev i 1914 betydelig utbedret og modernisert, likesom det blev opprettet en egen konfeksjonsavdeling og anskaffet maskiner for fjærrensning.

Nyttår 1917 blev forretningen overdratt til Hans Aaslands svigersønn, Kristoffer S. Westlye, født i Time 1884, og Hans Aaslands sønn Olav Aasland, født 1887 i Sandnes.

Finner dere feil og mangler,
vennligst registrer disse her:

<http://tiny.cc/75klnz>

Link til Kulturminneregisteret

Bygård, Aaslandgarden, Langgata 9.

Gnr	111
Bnr	420
Gate	Langgata
Nummer	9
Beskrivelse	Hjørnegård fra 1891. Sveitserstil i hovedform
Utdypende beskrivelse	Firmaet til Hans Aasland, kan føres tilbake til Ole Nielsen, Aalgaards Uldvarfabrikkers grunnlegger, som i 1850 slo seg ned som farger i Sandnes og skaffet seg en rel. stor eiendom på østsida av Langgata. Hovedhuset til O. N. lå mot Langgata i nr. 11 (revet 1964). Hans Aasland, O. Nielsens svigersønn overtok farger og eiendommer i Sandnes i 1883. Forretningens forbindelser til Ålgård ble opprettholdt. Han bygde i 1891 ny forretningsgård, det små ha vært hjørnegården mot E Skjalgssons gate. Den ble i 1914 betydelig utbedret og modernisert, bl.a. med egen konfeksjonsavdeling. Eldre foto viser et stort trehus i sveitserstil på 2-1/2 etasje med spisse arker og butikkvinduer mot Langgata. Huset skal være tegnet av Grude. Husets hovedform med arker er bevart, men eksteriøret er endret i modernistisk formspråk – med rabitzpusset fasade, store vinduer og platetekt gesims. Butikkvinduene er modernisert. Siden hovedformen er bevart, er det likevel mulig å lese huset som del av handelsbyen rundt 1900. Huset har som hjørnegård en viktig beliggenhet i gatebildet. Tilknyttingen til Ole Nielsen forsterker det historiske innholdet. Huset er verneverdig.
VerneVerdi	Verneverdig
MiljøVerdi	M
KultMiljøID	1001
KultMiljøNavn	Kvartalsbyens sentrum
NB-Register	Ja

UTSNITT FRA KOMMUNENS KULTURMINNEREGISTER – RØD RING VISER LANGGATA 9

Om kulturmiljøet

Kulturmiljø: Kvartalsbyens sentrum

Relatert til 1 001

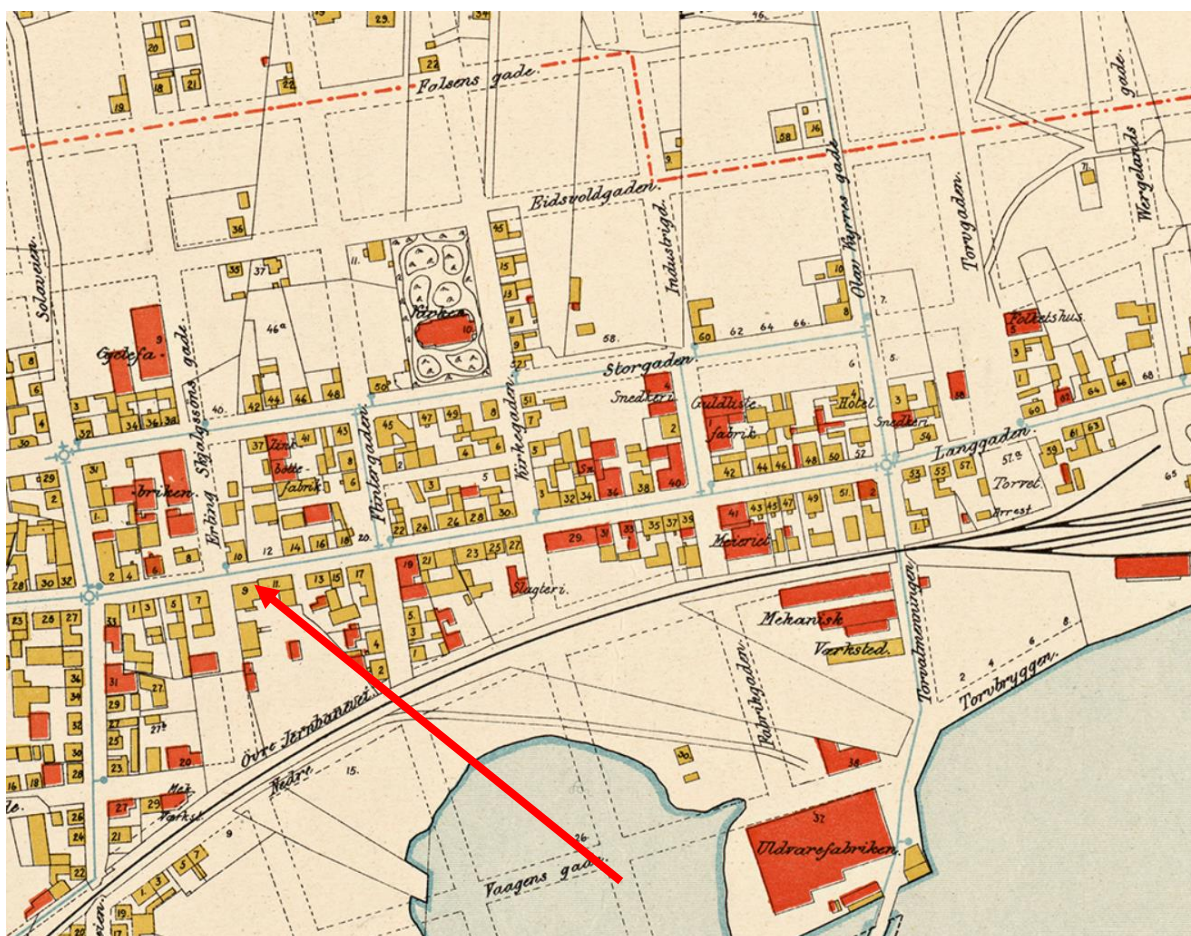
KulturID

Kulturminnenavn Kvartalsbyens sentrum

Kommentar Sandnes ble ladested i 1860 og representerer en typisk norsk by bygd etter datidens byplanidealer, rutenettplanen. Langgata er ryggraden. Byutviklingen skjøt fart etter at Krossen ble knutepunkt og handelssenter rundt 1870. Tregårdene fra sveitserstilperioden definerer byens hovedkarakter. Senere perioder gir tidsdybde til bygningsmiljøet. Kvartalene karakteriseres av hus bygd for bolig og erverv i tett samspill, og gir et variert bilde av handel og industri som byens viktigste næringsveier.

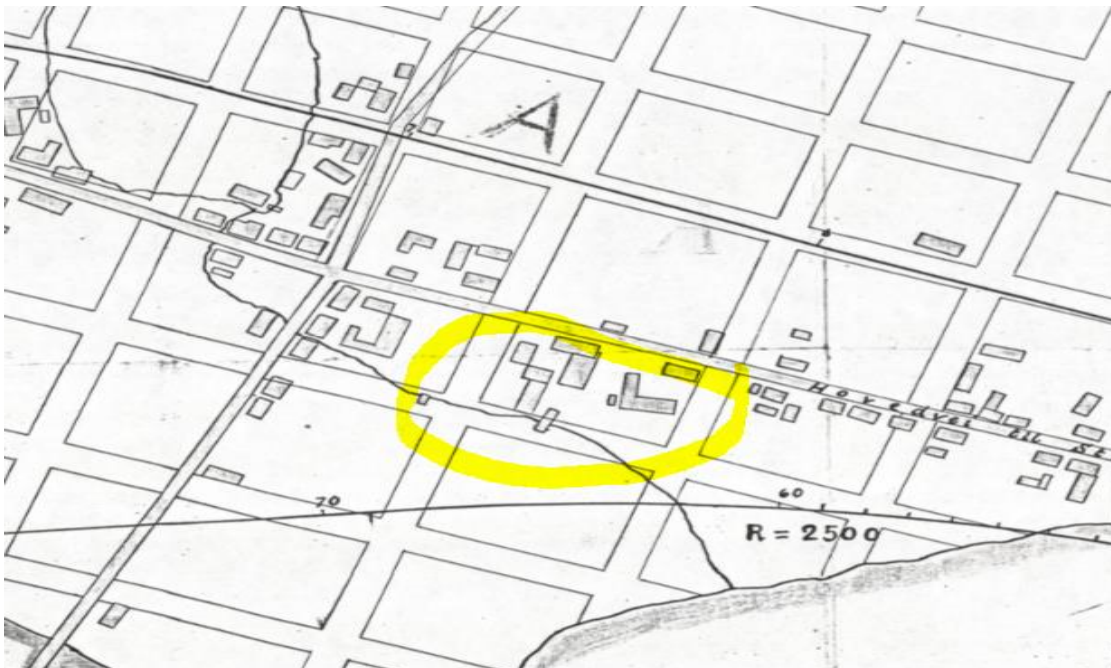

17 MAI 1913 – PIL VISER LANGGATA 9 - SETT FRA KROSSEN

KRUM – SANDNES 1912 – PIL PEKER PÅ LANGGATA 9

Oalsbekken rant gjennom eiendommen og forklarer hvorfor Ole Nielsen farver etablerte seg nettopp her i Langgata.

KART 1870 – LANGGATA 9 VISES MED GUL RING

Langgata 9 er barndomshjemmet til Aslaug Aasland

Aaslaug Aasland var en norsk jurist, fengselsdirektør, politiker og kvinnesaksforkjemper fra Sandnes. Hun var i 1948 den første kvinnen som ledet et norsk departement og i 1953 den første kvinnen som fungerte som statsminister i Norge. [Wikipedia](#)

Fødselsdato: 11. august 1890, [Sandnes](#)

Døde: 30. august 1962, [Oslo](#)

Utdanning: [Universitetet i Oslo](#)

LANGGATA 9 | GATEBILDE 2020

LANGGATA 9 GATEBILDE CA 1915

FARGEBRUK I SANDNES

FARGEBRUK kort historisk oversikt.

Ved å undersøke farger kan man finne ut om bygningens alder, og om den er oppført i et visst årstidspunkt eller senere. Dette er viktig informasjon for restaurering og vedlikehold.

Denne oversikten viser fargebruken i Sandnes sentrum, og er basert på historiske dokumenter og fotografier. Fargene er delt inn i grupper som er typiske for ulike tidsperioder.

Etter midten av 1800-tallet ble det vanlig å bruke røde og gule farger på fasadene. Dette var spesielt vanlig i Sandnes sentrum, og ble brukt på mange av de gamle bygningene. Disse fargene ble brukt fordi de var lette å finne og påføre, og de holdt seg godt over tid.

A. Løngren 8. "Nygården" År 1911. Bygget i 1847.

B. Løngren 18. År 1911. Bygget i 1838.

C. Løngren 40. År 1911. Bygget i 1904.

D. Løngren 16. År 1911. Bygget i 1912.

E. Kollengen 5. År 1911. Bygget i 1902.

F. Løngren 17. År 1911. Bygget i 1838.

G. Løngren 11. År 1911. Bygget i 1838.

H. Løngren 7. År 1911. Bygget i 1856.

I. Løngren 4. År 1911. Bygget i 1845.

J. Løngren 6. År 1911. Bygget i 1906.

FARGEBRUK i Sandnes sentrum.

Bygningene i Sandnes sentrum er bygget i ulike tidsperioder, og har derfor ulike fargebruken. Dette er viktig informasjon for restaurering og vedlikehold.

Haust rødt ved valg av farger.

Den historiske fargebruken i Sandnes sentrum er basert på tradisjonelle farger som rødt og gult. Disse fargene ble brukt fordi de var lette å finne og påføre, og de holdt seg godt over tid.

Bygningene i Sandnes sentrum er bygget i ulike tidsperioder.

Bygningene i Sandnes sentrum er bygget i ulike tidsperioder, og har derfor ulike fargebruken. Dette er viktig informasjon for restaurering og vedlikehold.

Den gamle fargebruken i Sandnes sentrum er basert på tradisjonelle farger.

Den gamle fargebruken i Sandnes sentrum er basert på tradisjonelle farger som rødt og gult. Disse fargene ble brukt fordi de var lette å finne og påføre, og de holdt seg godt over tid.

Sandnes kommune teknisk etat - byplanseksjonen

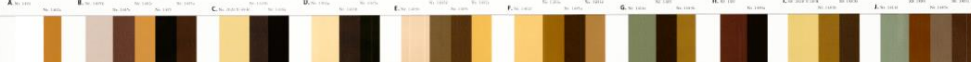
Sandnes kommune teknisk etat - byplanseksjonen er ansvarlig for planlegging og utarbeidelse av fargebruken i Sandnes sentrum.

Sandnes kommune teknisk etat - byplanseksjonen er ansvarlig for planlegging og utarbeidelse av fargebruken i Sandnes sentrum.

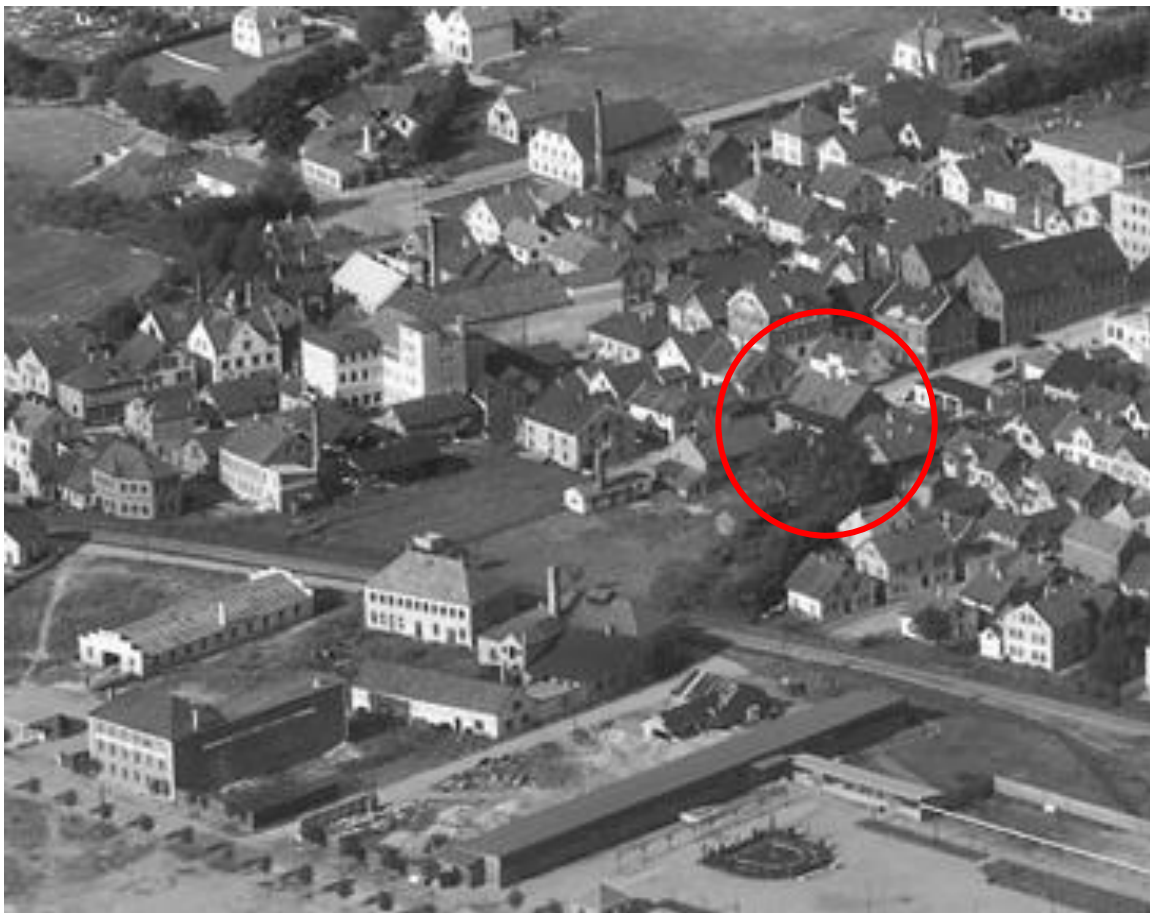
FARGEVERSIKT: koder.

De fleste farger i Sandnes sentrum er basert på tradisjonelle farger som rødt og gult. Disse fargene ble brukt fordi de var lette å finne og påføre, og de holdt seg godt over tid.

TRADISJONELLE FARGER SOM HAR VÆRT MYE BRUKT I SANDNES.

WIDERØE 1936 – RØD RING VISER EIENDOMMEN LANGGATA 9

WIDERØE 1957 – RØD RING VISER EIENDOMMEN LANGGATA 9